

Maj og Juni Maaneder.

Agterdyrkningsberetning fra Begyndelsen af Juli.

Danmark. Vejrliget. Høstudsigtene. Græsningen. Høudbyttet. Mejerierne. Uldklipningen. Grundforbedringer. — Sverig. Norge. England. Det øvrige Europa.

Vejrliget har i den forløbne Del af Sommeren været ligesaa afvigende som i den tilsvarende Del af Sommeren ifjor, men medens denne bragte Kulde, Sne og megen Regn, har Sommeren iaar lige siden Slutningen af April kun bragt Varme, Tørke og Blæst, og det er denne Samvirken af en for Aars-tiden ualmindelig Varme, af en saa sparsom Regn, at flere Egne saa godt som intet have faaet i de her nævnte 2 Maaneder, og endelig af en hyppig skarp og tørrende Blæst, der saa meget have forandret de mere end almindelig lovende Udsigter, som Markerne frembøde i Begyndelsen af Maj, og hvorom vor sidste Meddelelse berettede. Dog maa et uheldet Blik nødvendigvis indrømme, at hvor sørgeligt det end seer ud i mange lette og højtliggende Egne, saa er Afgrødens Udseende dog i Øjeblikket ikke lidet bedre, end man efter et saa ugunstigt Vejrlig skulde have troet, og den frodige, kraftige Farve, som Kornet har bevaret paa de fleste bedre velgjødede og dybtbearbejdede Jorder, fremhæves stærkt i mange af de modtagne Beretninger, og der gives derved Plads for et begrundet Haab om, at en snarlig indtrædende Forandring af Vejret endnu vil

kunne hjælpe meget af Kornet paa disse Zorder, medens det samme desværre ikke kan siges om de lette, tørre og højtliggende Zorder, hvor ikke blot en Del af Vintersædens men tildeels ogsaa Vaarsædens Skjæbne forsaavidt allerede er afgjort.

Det er paa disse sidstnævnte Zorder, navnlig i Midten af Inland, men dog ogsaa strøgvís paa Østkysten og paa Øerne, at Rugen er modnet eller rettere gulnet og visnet saa brat, at den allerede er høstet uden at indeholde nogen Kjerne; noget Straafoder har man da faaet, og ved en ny Udsæd af Bøghvede i de pløjede Rugstubbe haaber man at bøde lidt paa det store Tab, som Misvæxten af en saa vigtig Kornart for disse Egne nødvendigvis forarsager. Den danske Rug skal have holdt sig bedre paa denne Slags Zorder end Provstirugen. Men naar de her nævnte, dog for Landets Rugaavl i det Hele taget mindre betydningsfulde Egne undtages, saa ere Udsigterne til en nogenlunde Rughøst nu i Grunden langt bedre end de vare midt i Maj, thi Rugen var dengang meget tynd, kort og spids og uomtvistelig den mindst lovende af Kornarterne. En rask Skridning og en meget heldig Dræning, undtagen af den Rug i det nordlige Inland der først dræede meget sent, og hvori der findes mange Spring, har baade givet Straaet Længde og fyldt Aret med ret talrige og fyldige Korn, og naar den derfor kun vil give et nogenlunde godt Udbytte, da ligger Skylden mere i den sildige Saaning og det uheldige Efteraar, der gjorde den tynd, end i den forløbne Sommers Tørke og Varme. I en Beretning fra det vestlige Fyen skrives: „Det var mærkværdigt at see saa hurtigt Rugen stjøb i Vejret efter at være stredet ud, hvad der iaar skete ualmindelig tidligt, henimod den 20de Maj. Dengang frygtede man allerede meget for Tørken, og navnlig at den skulde hindre Rugen i at udfolde sig; men denne Frygt viste sig aldeles ugrundet, i alt Fald de fleste Steder, idet Aene med Lethed kom frem, og Straaet endog førend Regnen den 24de Maj allerede havde naaet en anseelig Længde. Da Regnen nu kom, hjalp den nderligere til, saa Rugen næsten overalt har samme Højde som i et almindeligt Aar. Aene

ere hellerikke smaa, og Blomstringen havde særdeles heldigt Vejr først i Juni, saa der kun findes saa Spring i Agene. Kjønnen er allerede stor og, navnlig efter Regnen den 24de Juni, fylldig, og den vil snart kunne naae sin fulde Størrelse, saa Høsten neppe lader længe vente paa sig."

Hveden staaer gjennemgaaende en Del bedre end Rugen; den bukkede sig ret godt i Foraaret, er jævn, blomstredet heldig og har fyldige År. Det tegner derfor i Øjeblikket til en ret god Hvedehøst, kun er Straaet noget kort, navnlig af den sildigstaaende Hvede. I de fleste Egne har den hidtil holdt sig fri for Røst, men i enkelte har denne Plantesygdom indfundet sig i Slutningen af Juni og trods Tørken udbredt sig temmelig stærkt, rimeligvis begunstiget af et stærkt Dugfald.

Kapsen, hvoraf der iaar kun er saaet lidt, er allerede staaet flere Steder og vil give et godt Udbytte, da den har været temmelig fri for Insekter.

Vinterfæden staaer altsaa i det Hele taget ret godt og har rimeligvis paa Grund af sine dybere nedtrængte Rødder, der bedre have kunnet drage Nytte af Jordens rigelige Vinterfugtighed, udholdt Tørken langt bedre end Vaarfæden; thi vel er denne, som foran nævnt, navnlig hvad dens Farve angaaer, bedre end man efter Omstændighederne kunde have ventet, men den er dog selv paa de bedste Jorder ikke lidet under det almindelige, og paa de lette, tørre og magre Jorder er den yderst slet, og for en stor Del allerede saa meget henviøst, at de sidste Dages Regn ikke vil kunne hjælpe den; ja, enkeltvis er Vaarfæden endogsaa allerede hugget, fordi den var skoldet eller visnet hen uden at sætte Kjerne. Den tidligstaaende Vaarfæd er ogsaa iaar den bedste, thi om den end ikke bukkede sig, saa at ogsaa den er tynd, kom den dog frem med Kraft, og da dens Rødder vare naaede dybere, inden Tørken kom, end ved den sildigstaaende, har den, om end trykket i Skridningen, dog haft bedre Kraft til at bryde igjennem. Dette gjælder ikke for det nordlige Sjællands Bedkommende, hvor den sildigstaaende Vaarfæd endnu ikke var skredet ved Regnens Komme

først i Juli, og hvis Skridning derfor kraftig blev understøttet af Regnen. Tørken har iaar skadet Baarsæden mere end i de tørre Aar 1857—59, fordi den iaar er indtruffen tidligere paa Sommeren og derfor har havt meget mere Indflydelse paa Roddannelsen og Skridningen; og af den Grund mene mange, at man maa gaa tilbage til 1826, før man træffer et Aar, hvis Tørke har været Baarsæden saa skadelig. I et Par Beretninger fra baade det østlige og sydvestlige Jylland menes der, at ikke blot Tørken men ogsaa nogle Frostnætter eller i alt Fald kolde Nætter, der afløste de varme Dage i Begyndelsen af Juni (5te—6te), stærkt have skadet Sæden. Paa Derne, navnlig paa Volland-Falster, er Byggen bedre end Havren, i Jylland er derimod det omvendte i Reglen Tilfældet. Af Egne, hvorfra Beretningerne forholdsvis lyde gunstig, skulle vi nævne Egnen mellem Slagelse og Kallundborg og i Vestsjælland, hvor Forventningerne vel ere ændrede meget, men dog endnu forholdsvis ere nogenlunde gode. Den mest Baarsæd, men dog navnlig den sildig-faaede, hvoraf meget ikke kom op, har tillige været stærkt fyldt med Ukrud, der end yderligere har trykket den. Fra mange Sider fremhæves, hvor mærkværdig godt Kornet har holdt sig paa alle kraftiggjødede og veldrevne Jorder, og blot en dybere Behandling af Jorden har iaar ret vist sin Overlegenhed og langt bedre modstaaet Tørkens Indflydelse. Som et Exempel i saa Henseende nævnes fra Nordsjælland, at Kornet paa en i 12—14 Tommers Dybdereolpløjet Jord, der endog blev tilfæet meget sent og ikke fik Regn efter Saaningen, dog, om end noget sen i sin Udvikling, har bevaret et særdeles smukt og frodigt Udseende, saa det heldig har kunnet konkurrere med Korn paa Jord af samme Godhed, som blev tilfæet under de gunstigste Forhold, men derimod kun behandlet i den almindelige Dybde.

Erterne staa i Reglen ret godt; de tidligfaaede ere kun korte af Bægt, men have blomstret overordentlig rigelig; kun synes Afblomstringen at ske temmelig hurtig, og Bælgenes Mængde og Givtighed vil neppe svare til Blomsterrigdommen; men dog udtales ogsaa Tilfredshed dermed fra de fleste Egne.

Derimod have Bønnerne, der tegnede ret godt i Maj, ikke holdt sig i Tørken, de ere meget tynde og kun daarlig besatte med Bølge.

Boghveden er i Reglen daarlig, den tidligsaade ofte meget belempret af Ukrud, og den senere saadet for en stor Del ikke spiret. — Hørrer staaer nogle Steder nogenlunde tæt, men er meget kort; andre Steder, f. Ex. Thorseng, er den næsten helt mislykket.

Kartoflerne staa de fleste Steder meget godt, og vise endnu ikke Spor af den almindelige Sygdom, men der findes kun faa Knolde under dem. Raalrabi, Kunkelroer og navnlig Gulerødder ere derimod som oftest meget simple. De meget tidligt saade ere vel komne op, men staa i Stampe, hvorved Rengjøringen for den store Mængde Ukrud, som i Reglen er kommet frem, er bleven yderligere besværlig. De senere saade ere kun fremspirede pletvis eller i alt Fald meget tyndt og have længe trængt til Efterplantning, der, ligesom den almindelige Udplantning, hidtil har været umuliggjort af Tørken. Det Rigtige i at have Roemarkerne færdige om Efteraaret, saa de ej om Foraaret behøve anden Bearbejdning end Harvning og Opkamning, hvor denne bruges, har iaar viist sig meget isjnesaldende, idet Roemarker, der ere behandlede paa denne Maade, afgjort staa bedst. Fra Horsensøgnen skrives: „Det er sikkert, at hvor den fornødne Omhu ved Røgning af Kunkelroefrøet er anvendt, staa Roemarkerne, selv i dette tørre Foraar og Forsommer, fortrinligt.“

For Plantesygdomme og Insektangreb have Afgrøderne i den forløbne Del af Sommeren, mærkbarlig nok, næsten ganske været forstaaede; kun findes hist og her en ikke ringe Mængde Støvbrandag i Baarsæden. I en Beretning fra det nordlige Benschsel omtales en Sygdom i Rugen, der vel kun har viist sig paa 2 større Gaarde, men der næsten helt ødelagt $\frac{1}{3}$ af den; Straaene ere brækkede paa Midten, den nederste Del deraf staaer med en stærk grøn Farve, men bære ingen Bipper; begge Gaarde havde saadet af samme Sædekorn.

(Meddelelsen har ikke tidligere seet Sygdommen; vi beklage at intet Materiale til en mulig Bestemmelse af den medfulgte.)

Stærke og mest enstemmig lyde Klagerne i de modtagne Beretninger om den forhaandenværende Græsmangel. I Begyndelsen var Græsset baade rigeligt og fortrinligt, men da det i den stærke Varme gulnedes, hentørredes og visnede, blev det mindre kraftigt og behageligt for Kvæget, og da det tilmed slet ikke kom igjen, hvor det engang var afgræsset eller flaaet, traadte Nøden i Løbet af Juni Maaned lidt efter lidt skarpere frem; alle Midler bleve benyttede for at afhjælpe den; de fleste Steder blev en stor Del af den Agergræsning, der skulde være flaaet, sparet til Aftøjring; da ikke heller det forslog, offrede man et Stykke af Havre- eller Blandsædsmarkerne og lod det enten slaa i Tøjreslagene eller opfodre paa Stald, og nogle Steder har man endog i den sidste Halvdel af Juni begyndt med en Tilgiwt af Lintager eller af Grutning, enten paa Græsgangen eller ved at tage Kreaturerne paa Stald, sammen med overgjemt Hø eller Halm blandet med friskflaaet Græs. I de fattigere, magrere Egne af Landet, navnlig i Sjællands lettere Heedeegne, hvor Beboerne ikke i Almindelighed have Raad til at gribe til slige kraftige Foranstaltninger, har Kvæget lidt Sult, og de overalt dalende Kvægpriser, der endog udvise en Forskjel af 20—40% mellem Priserne i Maj og i Juni, afgive det bedste Vidnesbyrd om, hvor nær Nøden har været, da nu endelig Regnen i Begyndelsen af Juli atter har begyndt at kalde Græsset frem paa de henvisnede Marker. I flere Beretninger fremhæves det stærkt, at man utvivlsomt staaer sig bedst ved at følge den hos Nyderne brugelige Fremgangsmaade ved Markerne's Afgræsning, nemlig at lade Kvæget hurtigt gaa over Markerne og hurtigt komme igjen. — Den nye Kløver er i Reglen spiret frem, men er mange Steder atter næsten henvisnet.

At Mejeriudbyttet, der indtil Maj Maaned's Udgang var godt, efterhaanden er blevet simplere vil være let forstaaeligt af det Foregaaende, især naar hertil kommer, at selv om

Mælken i og for sig ofte har været temmelig fed, har den dog kun givet et lille Smørudbytte, da den i den stærke Varme kun har kunnet holde sig i kort Tid. Efter Regnen d. 24de Juni blev Luften kjøligere og Behandlingen og Opbevaringen af Mælken derfor lettere.

Ogsaa Højbjergningen for Agrenes Bedkommende har selvfølgelig været meget ringe i Kvantitet. Kun jmaa Arealer ere blevne flaaede, de maatte flaaes meget tidligt, da Kløverens Blade begyndte at visne, gave derfor endog kun ringe Udbytte efter Arealen, $1\frac{1}{2}$ Læs pr. Td. Land regnes som et godt Udbytte, og hele Hømængden, der hjemførtes fra Agrene, beløb sig derfor neppe til mere end $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{8}$ af et almindeligt Aars.

Godheden af det bjergede Agerhø er derimod i Reglen fortrinlig; det meste af det er bjerget uden at faae den mindste Regn, og meget ofte har man flaaet det den ene Dag og stakket det den næste. Det vil derfor sikkert blive udmærket at fodre med, men vil dog neppe kunne bøde paa den store Knaphed paa Foder, som vil blive almindelig overalt i den kommende Vinter, men dog navnlig i de lettere Egne, fordi Vaarsæden vil fylde saa yderst lidt; Bekymringer i saa Henseende findes stærkt udtalte i næsten hver Beretning.

Ogsaa fra alle højtliggende, tørre eller mosede Enge har Høudbyttet været ringe, da Græsset baade var tyndt og kort; derimod have alle de lavtliggende fugtige Enge, eller navnlig alle de Bændingsenge, der have kunnet faae en rigelig Bænding, givet et meget godt Udbytte, eller ville i hvert Fald give det, thi endnu ere de ikke flaaede alle Steder.

Uldklipningen har været ret rigelig, men de lave Uldpriser gjøre ogsaa Indtægten af Faarene temmelig simpelt.

Trods disse temmelig ugunstige Udsigter for Udbyttet af det indeværende Aar, foretages dog ikke saa Grundforbedringer; Drainingen drives, hvor uheldig Tørken end har været for Gravningen af Grøfter i den haarde Jord, dog med en saadan Kraft, at de fleste Teglværker, der jo have været begunstigede af Vejret, kunne sælge alle de Kør, de faae færdige.

Byggeforetagender finde ogsaa Sted i rigeligt Maal, og en større Anvendelse af kunstig Gjødning vinder god Udbredelse. Alt dette vidner glædeligt om den forøgede Kraft i det danske Agerbrug, som nu vil gjøre det lettere for Landmanden at bære et uheldigt Aar.

Sverig.

Baade i det sydlige og nordvestlige Skaane have Vejrsforholdene omtrent været de samme som her i Danmark, og Høst-udsigterne ere derfor ogsaa der meget simple, saa meget mere som Jorderne i Reglen ikke ere i Kraft, og Sæden derfor har lidt mere. Vintersæden er bedst, navnlig Rapsen, hvoraf der dyrkes en Del; Hveden er kort, men godt hjærnesat; Rugen er den simpleste af Vintersædsarterne, og da den indtager langt den største Plads, vil Tabet føles kjendeligt. Vaarsæden paa de lette Jorder er yderst simpel, og vil ikke kunne reddes af en nu indtræffende Regn. Paa de bedre Jorder har den endnu bevaret sit Udseende nogenlunde, takket være en god blødende Regn, som en stor Del af Skaane fik den 7de Juni.

Det er rimeligvis den samme Regn det skyldes, at Beretningerne fra Skaane ikke klage saa meget over Græsmangel som de her fra Danmark.

Norge.

Baaren kom iaar usædvanlig tidligt, og Vejret begunstigede i høj Grad alle Baararbejder, som bleve hurtigt og vel udførte, og saavel Ager som Eng stod indtil Maj Maanedes Udgang særdeles vakkert over det hele Land. I det Indre af Landet skulle Udsigterne fremdeles være lovende, da man der jævnlig har havt Regn; langs Kysterne derimod har vedholdende Tørke meget formørket de før saa lyse Udsigter, Engen er mangstedes ganske fortorret, saa at man har været nødt til at slaa den før Tiden, og man kan vistnok med Sikkerhed regne, at Høudbøttet for det hele Lands Bedkommende ikke vil blive over et Middelaars. Vintersæden staaer i Almindelighed mindre godt, tildels maasse som Følge af, at den mangstedes kom sent i For-

den, tildels fordi den led under den tørre Forsommer; Vaarsæden blev meget oplivet ved Regnen den 24de Juni, og kommer der af og til Regn i den nærmeste Fremtid, vil den endnu kunne give et godt Udbytte, men hver Dag blive Udsigterne mørkere, da den nu snart begynder at stride. Kartoflerne staa særdeles godt overalt og love et rigt Udbytte. Turnipsen derimod er paa de fleste Steder, i alt Fald i Kystegnene, enten ikke kommet op eller opødt af Insekter, men den har endnu kun liden Betydning for Landet i det Hele taget.

England.

Kun det vestlige England har ikke lidt af Tørke og der har alt et lovende Udseende; derimod er Hveden, der stod fortrinligt i egentlige Hvedeegne, navnlig det midterste og østlige England, ved Foraarets Komme, nu meget svækket af den vedholdende Tørke, og staaer kun tynd. Byggen staaer endnu flettere end Hveden, og ogsaa Havren er meget flet og kort. Bedst staae Ærterne; de vrede særdeles godt til, men have i den senere Tid ogsaa lidt meget af Tørken, om end ikke saa meget som Bonnerne, hvis Blomster for en stor Del ere henvisnede og faldne af. Rodfrugtmarkerne see yderst sørgeligt ud; kun hist og her findes en Plante, og mange af disse Marker ere endnu aldeles nøgne. Endog Kartoflerne lide af Tørken; men værst seer det dog ud med Græsmarkerne, der i mange Egne ere saa visne, at man maa undre sig over, at Kvæget endnu kan friste Tilværelsen paa dem, hvilket da ogsaa vilde være umuligt, hvis der ikke saa at sige overalt blev givet en Tilgivt af Oliefager. Udbytet af Engene er meget ulige, men i det Hele taget naaer det neppe det Halve af et almindeligt Aar.

Det øvrige Europa.

Høstudsigterne, der ved forrige Beretnings Affattelse vare nogenlunde gode, forbedrede sig end yderligere gjennem et særdeles gunstigt Vejr i Maj Maaned. I de Lande, hvor Ud-

viklingen paa Grund af deres sydligere Belliggenhed falder tidligt, fæd Kornet, navnlig Vintersæden, derfor kraftig igjennem, inden den tørre Periode havde faaet nogen Magt, og med Undtagelse af de Egne af Tydskland og Frankrig, hvor Vintersæden i Vinter og Foraar var meget svækket af stærkt Snelæg eller af et altfor stort Regnfald eller Oversvømmelser i Floddalene, lover den derfor et godt Udbytte, ligesom Høudbyttet ogsaa der er som i et almindeligt Aar. Vaarsæden, navnlig Havren, har derimod senere lidt meget af Tørken, men navnlig er det dog Rodfrugterne, hvorover der fra alle Sider klages, og paa Grund af de saa Knolde under Kartoflerne, hersker der Mismodighed i de stærkt kartoffeldyrkende Egne. I de nordligere Lande, navnlig det nordlige Tydskland, har Juni Maanedes Tørke derimod i høj Grad forringet Høstudsigtene, og da Nøden fra forrige Aar trykker haardt paa flere af disse Egne, navnlig Ostpreussen, er Tilstanden der for Djebliffet yderst trykkende. Den sidste Tids Regn, hvori Størstedelen af Europa er bleven delagtiggjort, har vel lettet Trykket noget, men vil i det Hele taget dog neppe bringe Aaret op fra at blive et simpelt Aar for Landmanden. — I Spanien, hvor Tørken allerede begynde samtidig med Foraaret, er der overalt en yderst slet Høst, og i mange Egne saa at sige Misvæxt.